

Особливості організації освітнього процесу щодо реалізації Державного стандарту освіти (галузь «Суспільствознавство»)

Лист Міністерства освіти і науки України №1/9-430 від 11.08.2020 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів в закладах загальної середньої освіти в 2020-2021 н.р.»

Основним документом для визначення та формулювання теми й очікуваних результатів кожного уроку, орієнтиром для добору методичних прийомів навчання, шаблоном критеріїв оцінювання результатів пізнавальних зусиль школярів слугує **освітня програма закладу освіти**, складовою якої є **навчальна програма**.

ІСТОРІЯ. У 2020-2021 н.р. чинними є навчальні програми:

- Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Історія України. 5–9 та 10-11 класи» (наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 № 236).
- Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс). 6 клас» (наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 № 236).
- Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Всесвітня історія. 7–9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 № 804).
- Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Всесвітня історія. 10–11 класи» (рівень стандарту, профільний рівень) (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.11.2017 № 1407).
- Для учнів 10-11 класів Міністерством рекомендовано для вивчення інтегрований курс «Історія: Україна і світ», а також 2 окремі курси “Історія України” та “Всесвітня історія”.

Основою організації змісту історичної освіти є принципи:

- синхронного вивчення двох взаємопов’язаних навчальних предметів – історії України та всесвітньої історії;
- лінійно-хронологічної побудови навчальної історичної інформації відповідно до загально визнаної періодизації історії: стародавня,

середньовічна, нова та новітня з акцентом на історії XX-початку XXI століть;

- збалансованості у висвітленні загальнонаціональної, регіональної та локальної історії.

7 клас

У 2020/2021 навчальному році учні/учениці 7 класів навчатимуться за **новими** підручниками «**Всесвітня історія**» та «**Історія України**». Нові підручники поєднують здобутки та вимоги сучасних історичної та педагогічної наук, орієнтують учительство та учнівство на загальнонауковий підхід до історії Середньовіччя як епохи, що закладає основи сучасної цивілізації, ознайомлення учнів із достовірними фактами та їх інтерпретацією з метою формування цілісного наукового світогляду.

10-11 класи

У 2020/2021 навчальному році учні 10-11 класів продовжать вивчати курси «Історія України» та «Всесвітня історія».

Частина старшокласників продовжить навчатися за програмою інтегрованого курсу «Історія: Україна і світ», який запроваджено в навчальний процес у 2018 році.

Як і в попередні роки, у старших класах вивчення історії спрямоване на формування вміння інтерпретувати історію України як частину світового політичного, економічного, соціального та культурного простору.

Практичні заняття можуть бути реалізовані в двох варіантах за вибором учителя чи учнів).

Перший варіант – як метод під час опрацювання нового матеріалу, узагальнення (в класі чи вдома) з презентацією результатів роботи в класі, перевірки домашнього завдання або **другий варіант** – як окремий вид уроку.

Оцінювання результатів пізнавальної діяльності учнів на такому уроці відбувається на розсуд учителя.

Інформаційні ресурси:

- документальний матеріал;
- візуальні історичні джерела;
- аудіо-,відео-,електронні (он- чи офлайн) матеріали та засоби навчання;
- соціальні мережі тощо.

Пам'ятні дати

- **22 листопада 2020 р.** (традиційно – у четверту суботу листопада) в Україні відзначається **День пам'яті жертв Голодомору**.
- **29 вересня 2019 р.** в Україні відзначатиметься День пам'яті жертв Бабиного Яру.
- **27 січня 2020 р.** в Україні та світі, відповідно до Резолюції Генеральної асамблеї ООН 2012 року, відзначається Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.
- **26 лютого** з метою вшанування мужності і героїзму громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території — в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, в Україні відзначатиметься День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.
- **18 травня 2021 р.**, відзначатимуться 76-ті роковини депортації кримських татар та інших народів Криму – болгар, вірмен, греків, італійців, німців, ромів (чингине).

ПРАВознавство

- «Основи правознавства. 9 клас» (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804).
- «Правознавство (профільний рівень).10-11 класи» (наказ Міністерства освіти і науки України від 14.07.2016 № 826 і наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407).

В основу предмета «Правознавство» покладено компетентнісний підхід, що корелюється з основними ключовими компетентностями,

визначеними Концепцією Нової української школи. Курс «Основи правознавства» вивчається у 9 класі впродовж одного навчального року в обсязі 1 година на тиждень (35 годин). Зміст навчального предмета відповідає віковим особливостям учнів і сучасним освітнім викликам. У типовій освітній програмі для вивчення профільного рівня предмета «Правоознавство» для 10-11 класів передбачено 3 години на тиждень (105 годин на рік).

Окремою структурною складовою програм є **практичні заняття**, які сприяють формуванню в учнівства вміння практичного застосування окремих положень законодавства. Кожне практичне заняття є тематичним і має певне змістове наповнення відповідно до контексту конкретної теми.

На практичних заняттях доцільно використовувати дослідницькі методи та метод проблемного викладу.

ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА

У 2020/2021 навчальному році чинною є навчальна програма «Громадянська освіта (інтегрований курс). 10 клас» для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки від 23.10.2017 № 1407).

Всеукраїнською Асоціацією викладачів історії та суспільних дисциплін «Нова Доба», на основі багаторічного досвіду імплементації освіти для демократичного громадянства в Україні, створено **онлайн-платформу підручника з громадянської освіти для 10-класу** www.citizen.in.ua

Текст онлайн підручника постійно доповнюється різними навчальними матеріалами: ілюстраціями, аудіо- та відеоматеріалами, цікавими фактами і прикладами з життя.

З вересня 2020 року на базі сайту www.citizen.in.ua буде організовано роботу онлайн курсу з громадянської освіти для учнів 10 класу, котрий буде включати біля 60 інтерактивних відеоуроків від кращих вчителів громадянської освіти України.

КУРСИ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ

Міністерством затверджено Типову освітню програму для закладів загальної середньої освіти II ступеня, складовою якої є навчальний план (наказ МОН від 20.04.2018 № 405). Згідно з таблицею 13 Типової освітньої програми у 5-6 класах може вивчатись предмет «Етика» або курси духовно-морального спрямування. Тобто предмет «Основи християнської етики» може вивчатись за рахунок інваріантної складової. У початковій школі, а також у 7-11 класах курси духовно-морального спрямування можуть вивчатись за рахунок варіативної складової.

Натепер Міністерством рекомендовано такі програми: «Основи християнської етики», «Християнська етика в українській культурі», «Православна культура Слобожанщини», «Біблійна історія та християнська етика», «Школа подружнього життя». Перелік розміщено на сайті Інституту модернізації змісту освіти. Викладання основ християнської етики та інших предметів духовноморального спрямування в закладах загальної середньої освіти можливе за умови письмової згоди батьків та за наявності підготовленого вчителя.

Календарне планування навчального матеріалу здійснюється учителем безпосередньо в навчальних програмах. Можна користуватись також окремими брошурами, зробленими на основі навчальних програм. На основі календарних планів вчителі розробляють поурочні плани, структура і форма яких визначається ними самостійно.

Поурочними планами для вчителів можуть слугувати також методичні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України. Під час розроблення календарних планів вчитель може на власний розсуд використовувати резервні години – планувати проведення практичних, контрольних робіт, семінарів, засідань круглих столів тощо.

У зв'язку з епідеміологічною ситуацією, що склалася в Україні, Міністерство освіти і науки України (лист МОН від 16.04.2020 № 1/9-213 «Щодо проведення підсумкового оцінювання та організованого завершення 2019-2020 навчального року») рекомендує організувати на початку 2020/2021 навчального року проведення вхідного оцінювання учнів для планування роботи із систематизації,

узагальнення та закріплення навчального матеріалу, який
опрацьовувався дистанційно.

Тому в календарно-тематичному плануванні слід визначити для такої
роботи достатньо навчального часу і оптимально ущільнити новий
зміст.